

Tweemaandelijks blad van de Protestantse Kerk Brussel en de Bethlehemkerk Anderlecht

PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

Protestantse Kerkbrief

jaargang 33 • nummer 2 • april-mei 2021

AFGIFTEKANTOOR:
BRUSSEL DE BROUCKERE
ERKENNINGSNUMMER: P 910493
TWEEMAANDELIJKS

Protestantse Kerk Brussel
Nieuwe Graanmarkt 8, 1000 Brussel
www.protestantsekerkbrussel.be

Feestdagen
40 jaar organist
Communicatie
Kruistochten

Inhoud

Meditatie	3
Kerkdiensten	4
• Bij de kerkdiensten	4
• Rekeningnummers collecte	5
• Brief aan Bethlehemgemeente	5
Uit de kerkenraad PKB	6
Gemeentenieuws PKB	7
• Gesprek met de organist	7
• Dauwtrappen	8
• Kompaskampen	9
• Werkgroep Communicatie	9
VPKB	11
• Muren slechten, verhaal	11
• Erediensten online en VRT	12
• Beiroet	12
• Kinderen schrijven aan God	12
• verjaardagen en overlijden	12
Wat ik met u wil delen	13
• Kruistocht naar de Oostzee	13
• Covid: Vertrouwen	14
• Feestliederen	15

Colofon

De Protestantse Kerkbrief is het blad van de Protestantse Kerk Brussel en de Bethlehemkerk Anderlecht.

Redactie

ds. Douwe Boelens, Antoinette Panhuis,
Bram Meertens, Hilde Van Hoorick

E-mailadres

kerkbief@gmail.com

Druk en lay-out

Drukkerij Colson, Aalst

Agenda

Afbeelding voorpagina: Maria! Maar ze herkende Hem eerst niet.

Agenda

Helaas kunnen er nog steeds geen activiteiten plaats vinden.

Indien er versoepelingen komen leest u dat in de wekelijkse Kerk-info.

Emmaüs

“Heer blijf bij ons, de zon gaat onder”
Wij boden dan het avondbrood
den vreemden man, die langs de baan
met ons was meegegaan.

En wijl hij, 't zegenend, de ogen sloot,
gebeurde het: zijn aangezicht
verklaarde in een hemels licht,
waarin hij plotseling verdween...

Dit was het wonder.

Wij stonden weer alleen,
doch vouwden blij onz' handen.

Het was alsof Hij door ons heen verdween
en 't licht in ons is blijven branden.

Blijf zo in ons, o Heer, de zon gaat onder.

Felix Timmermans, Adagio

**Uiterste inleverdatum voor de kopij
Kerkbrief juni-juli: zondag 16 mei**

De redactie behoudt zich het recht voor
om een ingezonden artikel in te korten,
redactioneel te bewerken of niet te publiceren.
Zij is niet verantwoordelijk voor de inhoud van
de artikelen en slechts ten dele voor de stijl.
Reacties zijn altijd welkom!

Meditatie

Overweging

Als Pasen en Pinksteren nu eens wel op één dag vallen.....en ook Hemelvaart

Ja, dat staat in de Bijbel. Lees maar het einde van het Lukas-evangelie:

“Jezus leidde zijn leerlingen naar buiten (uit Jeruzalem), tot bij Bethanië. Hij hief de handen omhoog en Hij zegende hen. Toen gebeurde het, terwijl Hij hen zegende, dat Hij van hen scheidde.

De leerlingen keerden terug naar Jeruzalem met grote blijdschap. Zij waren voortdurend in de tempel en loofden God.”
(NBG vertaling Lukas 24: 50-53)

Ik vind dat einde van het Lukas-evangelie met dit einde van de Paasdag mooi.

Als je heel gewoon de Bijbeltekst leest, dan is het zo eenvoudig. Nog op de Paasdag zegent Jezus zijn leerlingen (geeft hen de heilige Geest, Pinksteren) en verdwijnt (Hemelvaart). Door die zegen zijn de leerlingen zo blij geworden dat ze de volgende dagen lopen te zingen op het tempelplein. Jezus' aanwezigheid - in zijn afwezigheid - is een vrolijk feit geworden.

Opmerkelijk is dat Jezus op het einde zijn leerlingen meeneemt naar Bethanië.

Bethanië, op een 3 km van Jeruzalem op de oostzijde van de Olijfberg, is de woonplaats van zijn vrienden Maria, Martha en Lazarus. Het is de plaats van de opstanding van Lazarus (Joh. 11) en van de zalving van Jezus met nardusmirre door Maria of een vrouw (Joh. 12:1v, Mk. 14:3v en Matt. 26:6v), dus ook de plaats van zijn lijden (“zij heeft mij gezalfd voor mijn begrafenis”).

Het is net alsof Lukas met deze precieze plaatsaanduiding al deze verhalen, die hij niet verteld heeft, maar als bekend veronderstelt, heeft willen samenvatten.

Jezus is niet meer in levende lijve op aarde, dat weten we, daar hebben we geen moeite mee.

Hij zei eens: “Als ik niet wegga, kan de Heilige Geest niet over jullie komen” (Joh. 16).

Met de opstanding van Pasen is Jezus al een beetje weg: Hij verschijnt plots en is weer weg (Hemelvaart). Op die Paasdag geeft Hij zijn zegen (Pinksteren).

De zegen, die we elke zondag krijgen, is de troost en de kracht van de Heilige Geest. Die zegen mogen wij ook iemand geven, doorgeven. Die zegen is zo belangrijk. Door die troost en kracht van Jezus' heilige Geest ervaren we Jezus' aanwezigheid net zo af en toe, als de plotse verschijningen op Pasen aan zijn vrienden en vriendinnen.

Door de Heilige Geest konden de leerlingen Jezus nu beter begrijpen dan dat ze hem begrepen toen ze bij hem waren en alles meemaakten. Hun onbegrip in de tijd dat ze met Hem door het land trokken, is een leidraad doorheen alle evangeliën.

Als je met je neus ergens op zit, zie je minder dan als je afstand neemt. Om het met Geert Mak te zeggen: “Niets is moeilijker dan geschiedenis herkennen, als je er midden in zit”. Of met een schilderij: met je neus erop zie je maar één klein ding; op afstand zie je het hele plaatje. Dan kan je gaan interpreteren en vertellen: ik zie er dat in, en jij? O ja, nu je het zegt: het zou ook dat kunnen betekenen, en misschien ook ... Het geeft ons de vrijheid om alles wat Jezus gezegd en gedaan heeft elke keer vanuit een nieuwe levenssituatie met een frisse wind te ervaren.

Hemelvaart en Pinksteren, het weggaan van Jezus en de zegen met de Heilige Geest maken de leerlingen en ons tot gelovige mensen.

Dan ervaren we Jezus weer, soms maar even. Dan weten we het weer, soms maar een beetje. Maar dat is genoeg om te weten wat wel en niet goed is, wat we wel en niet moeten doen. Dan worden alle verhalen over Jezus voorbeelden, inspiratie voor ons doen en laten, vandaag hier op aarde. Het leven op aarde dat God zo belangrijk vindt. In het schepingsverhaal wordt al verteld dat God leven op aarde wilde, dat zijn Geest al over de aarde zweefde, dat Hij zijn Geest aan de mens gaf om op aarde te leven, te werken en goed te doen.

Kerkdiensten PKB en Anderlecht

aanvang 10.15 uur

De diensten worden via livestream uitgezonden, ook op
Witte Donderdag en Goede Vrijdag.

De voorgangers **Ds. Douwe Boelens en dhr. Bram Meertens** nemen voorlopig om beurten de dienst waar.

Witte Donderdag 1 april, om 18 u

Viering Heilig Avondmaal

Voorgangers	Ds. Douwe Boelens en Bram Meertens
Organist	Felix Snyers
Collecte	Diaconie

Goede Vrijdag 2 april, om 18u

Voorgangers	Ds. Douwe Boelens en Bram Meertens
Organist	Felix Snyers

Zondag 4 april Pasen

Voorganger	Ds. Douwe Boelens
Organist	Anna Rusakova
Collecte	Kirinda
Ambtsdrager	Eugène Kitoko
Gem.lid v. dienst	Otto Chrispeels
Geluid en beeld	J.K. van der Meer

Zondag 11 april

Organist	Raymond Auquier
Collecte	VPKB
Ambtsdrager	Jart Voortman
Gem.lid v. dienst	Greet Heslinga
Geluid en beeld	Maurits Heemske

Zondag 18 april

Organist	Anna Rusakova
Collecte	Prot Sociaal Centrum
Ambtsdrager	Theo Orie
Gem.lid v. dienst	Frits Bastiaens
Geluid en beeld	Cathrien Orie

Zondag 25 april

Organist	Raymond Auquier
Collecte	Kerk en Wereld
Ambtsdrager	Anita Bultena
Gem.lid v. dienst	J.K. van der Meer
Geluid en beeld	Berend Noë

Zondag 2 mei

Organist	Felix Snyers
Collecte	VPKB
Ambtsdrager	Paola Vitulano
Gem.lid v. dienst	Otto Chrispeels
Geluid en beeld	Hans Scholten

Zondag 9 mei

Dienst van Schrift en Tafel

Voorganger	Ds. Douwe Boelens
Organist	Raymond Auquier
Collecte	Diaconie
Ambtsdrager	Eugène Kitoko
Gem.lid v. dienst	Greet Heslinga
Geluid en beeld	Maurits Heemskerk

Donderdag 13 mei Hemelvaartsdag

VPKB-eredienst online m.m.v. alle districten

(zie onder VPKB)

Zondag 16 mei

Organist	Anna Rusakova
Collecte	VPKB
Ambtsdrager	Jart Voortman
Gem.lid v. dienst	Frits Bastiaens
Geluid en beeld	J.K. van der Meer

Zondag 23 mei Pinksteren

Organist	Raymond Auquier
Collecte	VL. Bijbelgenootschap
Ambtsdrager	Theo Orie
Gem.lid v. dienst	Otto Chrispeels
Geluid en beeld	Cathrien Orie

Zondag 30 mei

Organist	Raymond Auquier
Collecte	Kerk en Wereld
Ambtsdrager	Paola Vitulano
Gem.lid v. dienst	Greet Heslinga
Geluid en beeld	Yde Sinnema

Bij de kerkdiensten PKB en Bethlehemkerk

Op 1 en 2 april vieren we Witte Donderdag en Goede Vrijdag.

Dit jaar vangen we aan om 18.00 uur.

Beide samenkomsten zullen, zo is de bedoeling, via live-stream te volgen zijn.

In de viering op **Witte Donderdag** hopen we opnieuw het Avondmaal te vieren. We nodigen alle kerkleden uit om thuis brood en wijn klaar te zetten en van huis uit deel te nemen aan de Avondmaalsviering, zoals velen dat ook gedaan hebben op zondag 28 februari.

Na de dienst hopen we u dan te ontmoeten in **een Zoom-bijeenkomst**. De Zoom-bijeenkomst zouden we deze keer niet vanuit de consistorie, maar vanuit de grote inkomhal houden: we hebben daar meer ruimte om op een gewenste afstand van elkaar te zitten.

Als u **hulp** nodig hebt om deel te kunnen nemen aan een Zoom-bijeenkomst, mag u ons dat laten weten. We zullen dan proberen van tevoren hulp te bieden, zodat u er hopelijk toch aan mee kunt doen.

Op Goede Vrijdag begint de samenkomst ook om 18.00 uur. Zoals de meesten van u weten, wordt in die dienst het lijdensverhaal van Jezus voorgelezen, afgewisseld met liederen en gebeden. In die dienst wordt er niet gepreekt. Er zijn die avond veel lezingen, en we hopen die lezingen te houden met allen die die avond fysiek in de kerk aanwezig kunnen zijn. Verder hopen we dat velen van u die diensten thuis zullen volgen.

Ook hier bent u in de kerk welkom. Er zijn 15 personen toegelaten. Het is dus goed u van te voren bij het kerkelijk bureau per mail of telefonisch op te geven.

ds. Douwe Boelens

Collectes

Er zijn in een normale kerkdienst altijd 2 collectes: de eerste voor een bijzonder doel (staat aangegeven bij de 'Kerkdiensten'); de tweede is altijd voor de eigen kerk. In deze coronatijd zijn uw bijdragen van groot belang. U kunt uw gift overmaken t.n.v.

Protestantse Kerk Brussel:
op rekeningnummer BE89 7350 0834 2085

Protestantse Kerk Anderlecht:
op rekeningnummer BE75 4250 1016 1151

In de mededeling kunt u dan aangeven of het is voor een specifiek doel dan wel voor de 'Kerk'.

Brief aan gemeente in Anderlecht

Beste vrienden van de Bethlehemkerk,

Ondertussen is het meer dan een jaar geleden dat we als Bethlehemkerk zijn samengekomen.

Ik herinner me nog dat ik mijn preek voor de volgende dienst bijna klaar had, toen ik het nieuws meekreeg dat België net als veel andere landen in de wereld in *lockdown* ging.

Toentertijd zei dat woord *lockdown* me nog niets. Ik kende alleen de verhalen van de steden in het getroffen gebied in China, maar wat dat precies inhield, daar kon ik me nog niets bij voorstellen. Ook onze dienst van die week, op het moment van schrijven precies een jaar geleden, besloten we niet door te laten gaan en de preek heb ik nooit kunnen houden.

In de tussentijd hebben we veel nieuws geleerd, nieuwe woorden als *lockdown*, sociale afstand en coronavirus, en zeker ook nieuwe ervaringen, het leven met een avondklok en gesloten winkels. Zo veranderde ons leven in korte tijd fundamenteel. Ik denk dat weinigen zich zo'n jaar hadden kunnen voorstellen.

Het was alleszins een raar jaar om mee te beginnen in dienst van de kerk, maar ik moet ook zeggen dat ik veel geleerd heb en het belangrijkste dat ik geleerd heb is het belang van de gemeenschap. We zijn als mensen niet voor onszelf gemaakt, we lopen niet op aarde rond om de hele tijd thuis te zitten. Het leven is om met de ander te delen en om samen te leven. Dit is ook een centrale boodschap van het Evangelie: We worden gewezen op het belang van de ander en hoe we met onze medemens samen kunnen leven. De Bethlehemkerk is één van de vele gemeenschappen op aarde. Ik mag wel zeggen een hele unieke. De leden zijn er voor elkaar en willen samen het pad van het leven bewandelen. We merken in de huidige tijd nog eens extra hoe belangrijk dit voor ons is en hoezeer we het missen als we niet meer samen kunnen komen. Ik denk dat ik voor ons allen spreek als ik zeg dat we elkaar missen en ik hoop dat we elkaar gauw weer kunnen ontmoeten.

Gods zegen toegewenst,

Bram Meertens, student-opdrachthouder

De Kerkenraad kwam in deze periode samen op 11 februari en 11 maart. De bijeenkomsten vonden nog altijd plaats via Zoom.

Vast punt op de agenda is het verloop van de **kerkdiensten** en de bijbehorende veiligheidsvoorschriften in COVID-19 tijden (en aan de hand van het protocol van de ARPEE). Nog altijd zijn op de erediensten beperkingen van kracht (15 mensen naast de predikant waarbij kinderen tot en met twaalf jaar niet worden meegerekend), maar de PKB probeert er het beste van te maken.

Gelukkig heeft het **Avondmaal** opnieuw kunnen plaatsvinden op zondag 28 februari wat veel mensen deugd heeft gedaan. De **livestream** die de PKB sinds 1 november aanbiedt wordt nog altijd zeer gewaardeerd. Op de nieuwe camera (opstelling) komen positieve reacties binnen. Dat er af en toe iets misgaat hoort bij de opstartfase maar over het algemeen verloopt het prima. De kwaliteit van de uitzendingen is sterk verbeterd door de nieuwe apparatuur. Gelukkig blijkt de nieuwe installatie ook niet ingewikkeld om te bedienen. Aan een handleiding wordt gewerkt. De Kerkenraad heeft besloten om vanaf zondag 14 maart de erediensten via YouTube aan te bieden!

De wekelijkse nieuwsbrief (**Kerk-info**) van onze voorganger wordt ook als positief ervaren. Het is een flexibel instrument om, ondanks de moeilijke tijden, toch met elkaar in contact te blijven en de Kerkenraad heeft beslist om hier in ieder geval mee door te gaan zolang de pandemie voortduurt (en liefst ook daarna).

In navolging van het GiP-proces, besliste de Kerkenraad een **werkgroep Pastoraat** op te richten. Gemeentelieden zullen worden opgeroepen om hieraan mee te werken. Dit is de tweede werkgroep die wordt ingesteld (naast de al actieve werkgroep Communicatie). De laatste werkgroep is inmiddels een vast punt op de agenda.

De gedachtewisseling over de invulling van de **vacante predikantsplaats** voor de wijken Oost, Noordoost- en Zuidoost (WOTO) is ook volop gaande en de 'krijtlijnen' beginnen zich af te tekenen.

Tijdens de dienst van 14 februari is onze organist **Raymond Auquier** in de bloemetjes gezet. Al 41 jaar dient hij onze kerk!

Voor wat betreft ons **kerkgebouw** kan nog worden gemeld dat het vervangen van de elektriciteit, het schilderen van de kerkzaal en het herstellen van de vloer volop bezig zijn.

De Kerkenraad is voorts verheugd om te melden dat Gijs Bleijenberg als proponent onze kerk vanaf 1 mei komt versterken. Gijs, welkom in de PKB! We wensen je een heel goede tijd toe bij ons en kijken ernaar uit om met je te mogen samenwerken.

In verband met het voortduren van de pandemie heeft de Kerkenraad moeten besluiten dat de **Open Kerken Dagen** (te houden op 5 en 6 juni) als ook het **Jubileum 50/25**, helaas niet door kunnen gaan.

Zoals eerder gemeld is in verband met de Corona-crisis de **Gemeentevergadering** uitgesteld tot **zondag 20 juni**. De Kerkenraad zal **verkiezingen** uitschrijven voor de bevestiging van nieuwe ambtsdragers. De bevestigingsdienst staat gepland voor zondag 27 juni.

Anita Bultena, scriba PKB

Werkgroepen n.a.v. het Visie- en Beleidsplan

In het 'Visie- en Beleidsplan 2020-2025' wordt gesproken over de oprichting van vier werkgroepen, namelijk voor Erediensten, Pastoraat, Bezinning en Verdieping – en Communicatie.

De Werkgroep Communicatie, is het eerst opgericht en draait al op volle toeren. Er is een levendige wisselwerking tussen de Kerkenraad en de Werkgroep Communicatie ontstaan. De werkgroep heeft voor beweging gezorgd! (verslag: zie onder Gemeentenieuws)

Intussen is de tijd aangebroken voor een tweede werkgroep om op de rails getrokken te worden: **de Werkgroep Pastoraat**.

De Kerkenraad roept alle geïnteresseerden op om zich op te geven voor deze werkgroep. De bedoeling is dat de werkgroep plannen maakt voor de toekomst: hoe de onderlinge zorg van de gemeentelieden zo georganiseerd kan worden, dat er daarbij niemand vergeten wordt. Als u zich wilt opgeven voor deze werkgroep, kunt u dat doen op het kerkelijk bureau of bij uw predikant.

De Kerkenraad

Gesprek met onze organist Raymond Auquier

Op zondag 28 februari werd Raymond in de bloemetjes gezet: 40 jaar organist bij ons, sinds 1980!

Raymond Auquier

Ik was zeer verbaasd en ontroerd, dat jullie daar aan gedacht hebben!

Ik heb ze in de (koude) hal van ons klein appartementsgebouw gezet en ze zijn nog steeds fris! Dank!

Vertel eens, ben je Brusselaar?

Ja! Geboren in de Matongé-wijk, in de toenmalige Maternité Socialiste, in de Marsveldstraat. Op 20 januari 1939. Jart Voortman kwam op mijn 82ste verjaardag aanzetten met een orchidee. Jullie zijn heel genereus!

Ons gezin woonde in Ukkel en we behoorden bij de Darbistenkerk, l'Assemblée des Frères (Vergadering van Gelovigen), in St. Gillis.

Dat was zeer strikt: thuis elke avond de Bijbel lezen en bidden op de knieën. Andere lectuur dan de Bijbel was eigenlijk niet toegestaan. In de Vergadering werd er wel gezongen, a capella en zelfs vier-stemmig. We hadden een Liedboek "Hymnes et Cantiques". De Hymnes waren korallen, de Cantiques waren levendiger. Veel kwam uit de Duitse en Moravische traditie. Heel mooie liederen! Toch werd muziek maken buiten de Vergadering wel gestimuleerd.

Wanneer begon je met muziek?

We waren thuis met zeven kinderen en onze ouders stuurden ons naar de muziekschool, (om even van ons af te zijn in de kleine behuizing!).

Met 8 jaar begon ik met pianoles in de muziek academie van Ukkel. Na 10 jaar behaalde ik de eerste prijs.

Met 15 jaar moest ik gaan werken en dat was in een boekwinkel, een chique winkel "Le club du meilleur livre", in de Lombardstraat. Ik heb daar alles gelezen wat in mijn handen kwam en dat heeft me gevormd – maar thuis moest ik daar niet te veel over zeggen! Er waren thuis geen boeken.

Na mijn militaire dienst op 18 jaar, ben ik naar het Conservatorium gegaan voor orgel. Tegelijk werkte ik nog in die boekwinkel, maar kreeg wel op vrijdag vrij voor het Conservatorium.

Dat was van 1965 tot 1970. Maar om het diploma te krijgen moest ik ook nog het staatsexamen doen van het hoger

middelbaar voor de centrale jury. Oefenen deed ik in een r. k. kerk in Ukkel.

Ondertussen was ik getrouwd en hadden we al 3 van de 4 kinderen. En nu 10 kleinkinderen! We waren lid van de Protestantse Kerk van Ukkel, en ik bespeelde daar het orgel. Ik heb toen ook nog 5 jaar Protestantse Godsdienst gegeven, maar ik vond dat niet eerlijk, om maar 2 à 3 kinderen in de klas te hebben terwijl mijn collega een bomvolle klas had. In 1980 zijn we gescheiden maar we hebben nog altijd een goed contact. Ik ben dan lid geworden van de Église Botanique en organist. Van een Nederlandse dame hoorde ik dat de Graanmarkt kerk op zoek was naar een organist. In 1980 ben ik ook organist geworden bij de All Lutheran Church of Brussels, die op zondagmiddag haar eredienst houdt in de kerk van de Duitse Gemeente, aan de Salomélaan in St. Pieters Woluwe.

Mijn zondag zit dus altijd bomvol. Elke zondag dirigeer ik ook het 4-stemming à capella koor "Cantate Domino" van de Botanique-kerk (een 20-tal leden) na hun dienst tot 13.10 en dan moet ik snel naar de All Lutheran Church, die om 3 uur begint. Zo kan ik nooit bij jullie blijven voor de koffie, wat ik jammer vind.

Maar wat bracht dan echt brood op de plank?

Ik gaf muzikles op meerdere middelbare scholen want de leerlingen hadden maar 1 uur muziek per week.

Op het Athenée Adolphe Max hadden we ook een 'Ensemble flûte à bec' met een 15-tal leden: dus de vier blokfluiten, sopraan, alt, tenor en bas fluiten. Ja, op school moet je je meestal behelpen met een blokfluit.

Verder op het Lycée Jacquemin in het Leopoldpark aan de Belliardstraat en de laatste vijf jaar van mijn carrière hier vlak bij ook in het Institut De Mot-Couvreur in de richting 'Opvoeding' voor kleuterleidsters, kinderverzorgsters en moniteurs. Heel veel kinderliedjes ingestudeerd!

Op woensdagmiddag en 's avonds gaf ik 14 uur per week notenleer aan de Académie de Musique in St. Lambrechts-Woluwe, tot aan mijn pensioen.

Wat betekent het orgel voor jou?

Ik heb thuis een pijporgel. Ik speel 's avonds, tot 10 u – vanwege de burens.

Het doet goed om de dag te beëindigen met orgelspelen. Dat is een spiritueel engagement. Un désir - een innerlijke noodzaak. Maar het is ook nodig. Ik oefen altijd voor de komende kerkdienst, voor een goed resultaat. Ik oefen graag.

Muziek is s'épanouir, zich ontplooien, openbloeien. Het is magnifique. Het is 'compleet'. In de muziek is alles. Het maakt me gelukkig.

Muziek is een grâce, een genade. Het is een gratis gave van de hemel.

Ja, ik heb veel gewerkt, maar ook geluk gehad: ik heb altijd goede raad gekregen van leraars en van de directeur van mijn eerste muziekschool. Hij heeft mij gestimuleerd. Eigenlijk heb ik alles graag gedaan sinds mijn jeugd. 'Non, je ne regrette rien!'

In hoeverre ben je van de Vergadering van Gelovigen tot de All Lutheran Church geëvolueerd inzake Liturgie?

Nee, de liturgische traditie blijft me vreemd! Ik respecteer het. Maar het is elke zondag Pasen en op Pinksteren blaast de Geest niet extra door de orgelpijpen. En in het Heilig Avondmaal vieren we altijd het Lijden en de Opstanding van Christus.

Ja, Bach volgde het liturgisch jaar, maar de teksten van zijn cantates zijn heel piëtistisch conservatief. Maar dat stoort me niet, het lost op in de muziek.

Ik speel altijd Bach – en oefen Bach dagelijks – hij blijft moeilijk. Ook Buxtehude. De Barok en haar protestantse traditie is mijn habitat. Ja, ook de Franse Barok, Couperin... Maar Bach blijft 80% van mijn tijd innemen.

Bach ondertekende altijd zijn partituur met: SDG, Soli Deo Gloria. Maar ook met JJ (of JH) wat staat voor Jesu Juva, Jesus Hilf! (Jezus, help!). Dat is mooi.

Ik ben gepassioneerd door de Bijbel. Om de veertien dagen oefen ik Bijbels Hebreeuws bij een Soeur de Sion die specialiste is in de Joods-Christelijke traditie. Ik was ook een fan van wijlen Prof. Jacques Chopineau (prof O.T. aan de Theologische Faculteit Brussel): "pour un christianisme non- dogmatique". Ik ben nu eerder een liberale protestant. Ik vertaal veel naar het symbolisch vlak.

Trouwens, je moet de mensen je idee niet opleggen, je moet niet willen bekeren. Je moet getuigen van je geloof in je leven, wat je antwoord is op het evangelie.

Interview door Antoinette Panhuis

Donderdag 13 mei: Hemelvaartsdag en... dauwtrappen!

Vorig jaar is het er niet van gekomen, maar dit jaar hopen we een oude traditie weer op te pakken.

Alle jongeren in en rond de gemeenten van Brussel en Anderlecht zijn van harte uitgenodigd voor een zeer vroege wandeling op Hemelvaartsdag.

De traditie heet 'dauwtrappen', en dat betekent dat je heel vroeg je bed uit moet.

Om 6.00 uur begint de wandeling bij mevr. Annemarie Haverkorn in Wemmel.

Hoe je daar zo vroeg moet komen, kunnen we samen afspreek. We hebben een paar auto's nodig.

Onze eigen auto staat daarvoor ter beschikking. Hoe meer jongeren er mee zullen doen, hoe meer auto's we gaan vinden.

De wandeling duurt dan ongeveer tot 8.00 uur. De wandeling staat onder leiding van Ko van der Meer; hij kent de omgeving en hij zorgt voor een goed parcours.

Om 8.00 uur begint met een uitstekend ontbijt. Ik kan het weten, want ik heb er een paar meegemaakt.

Wat later op de ochtend kunnen er ook andere mensen uit de gemeente komen voor een informele samenkomst in de tuin van mevr. Annemarie Haverkorn. Het wordt een kerkdienstje waarin iedereen gewoon mag meepraten. Hoeveel

mensen dat nu zullen zijn, weten we niet - maar ik reken erop dat er wel wat mensen op afkomen. In ieder geval zullen we in de tuin voldoende afstand van elkaar kunnen houden.

Opgeven kan bij Bram Meertens, maar ook bij mij.
Hartelijk welkom!

ds. Douwe Boelens

Kompaskampen 2021

Sinds 60 jaar zijn er Kompas-kampen, gestart vanuit het Jeugdwerk van onze kerk. De Corona maatregelen maken het mogelijk ze ook dit jaar weer door te laten gaan in de Ardennen.

Er zijn 3 kampen:

8-11 jaar van 10-17 juli;

12 – 15 jaar van 17 – 24 juli;

16 – 31 jaar van 24 – 31 juli.

Misschien kent u kinderen voor wie dit een heerlijke week zou kunnen zijn. De folders liggen in de kerk. Aarzel niet het Kerkelijk Bureau (Mark van Wechem) te vragen u een folder op te sturen. Financiële problemen kunnen altijd opgelost worden.

*Antoinette Panhuis en Otto Chrispeels, e.a.
(in Kompastaal: oude bollen)*

Huwelijk

Vrijdag 5 maart zijn Janneloes Bouman en Othman Faiza getrouwd in het gemeentehuis van Schaarbeek.

Gelukkig kon de directe familie er wel bij zijn! Het bruiloftsfeest zelf is gepland op 20 augustus. We wensen Janneloes en Othman van harte veel liefde, geluk, zegen toe!

Overlijden

Op 11 februari is in Spanje overleden dhr. Bas Hoogakker. Zijn vrouw Ineke en hij woonden sinds zeven jaar permanent in of in de buurt van Benidorm. Zijn vrouw en hun dochters hebben, omdat er geen predikant aanwezig kon zijn, zelf de uitvaartdienst voorbereid en gehouden. Het was een warm afscheid. We wensen de familie veel sterkte toe in hun verdriet om hun overledene.

Communicatie Een perspectief na 6 maanden

Naar aanleiding van het **Visie- en Beleidsplan 2020-2025** heeft de Kerkenraad de Werkgroep Communicatie in het leven geroepen.

Daarin is vanzelfsprekend de redactie van de Kerkbrief vertegenwoordigd: Antoinette Panhuis, Hilde van Hoorick, Bram Meertens en ds. Douwe Boelens. Deze werd aangevuld met Mark van Wechem (koster), Alderik Oosthoek (website), Paola Vitulano (kerkenraad), Greet Heslinga (GiP), Janneloes Bouman en Lex Buddingh.

Begin oktober 2020 kwamen wij een eerste keer samen in de kerk voor een “brainstorm”. Op basis daarvan werd een onderscheid gemaakt tussen communicatie naar binnen enerzijds en communicatie naar buiten anderzijds. Dit zijn twee verschillende domeinen die waarschijnlijk ook verschillende vragen en oplossingen met zich meebrengen. Het uitgangspunt van de werkgroep was de communicatie van de kerk na te gaan en te zoeken wat er verbeterd kon worden. Eind oktober spraken wij elkaar opnieuw, er werd besloten in een eerste fase met name de communicatie naar binnen centraal te stellen om zo te kunnen inspelen op de actuele (Covid-19) situatie.

Opnames en streaming van kerkdiensten

Ds. Boelens kreeg positieve reacties over het feit dat de audio van kerkdiensten op de **website** terug te vinden is. Er werd afgesproken te polsen hoe groot daarnaast de behoefte aan **livestreaming** of beeldopname was, verder moesten de kosten en het beschikbare aantal vrijwilligers voor de bediening worden geïnventariseerd.

Schriftelijke communicatie

De **Kerkbrief** is het tijdschrift dat de Protestantse Kerk Brussel al jaren uitgeeft en goed gelezen wordt door vele gemeenteleden. Daarnaast is er vanaf het begin van de Corona-pandemie spontaan een digitale nieuwsbrief ontstaan. De eerste maanden waren dat de wekelijkse **Kronieken** die met veel enthousiasme door ds. Boelens en een aantal trouwe inzenders van een interessante inhoud werden voorzien. Na de zomer is deze nieuwsbrief geëvolueerd tot de **Kerk-info**.

Hoewel zich inmiddels zowel qua lengte als qua inhoud een goed evenwicht tussen de Kerkbrief en de “Kerk-info” lijkt te ontwikkelen, leefde eind 2020 sterk de vraag hoe de “verhouding” moest zijn tussen beide media. De werkgroep is unaniem van mening dat de Kerkbrief behouden dient te blijven. Er werd besloten hier een aparte vergadering aan te besteden nadat alle gemeenteleden van alle

leeftijden via een enquête de gelegenheid hadden gekregen hun mening te geven over de verschillende domeinen van communicatie.

Enquête

Zorgvuldig werd een vragenlijst opgesteld waarin de diverse bestaande en eventuele toekomstige vormen van communicatie aan bod kwamen. Deze werd half november aan de gemeenteleden per e-mail en op papier rondgestuurd. In de enquête kon men aangeven aan welke rubrieken men waarde hechtte en ook werd de mogelijkheid geboden aan te geven wat men eventueel nog miste. In totaal werd de enquête door 31 personen ingevuld. Tijdens onze eerste Zoom-vergadering op 21 december hebben we de eerste resultaten besproken.

Er waren veel opmerkingen over de kwaliteit van het beeld en het geluid van de diensten die via de livestreaming op Twitch werden uitgezonden. Deze livestreaming was kort daarvoor door Bram Meertens en Maurits Heemskerk tot stand gebracht. Ondanks deze tijdelijke onvolkomenheden, willen we hun beiden en de anderen die ertoe bijgedragen hebben dit op zo'n korte termijn te realiseren, onze welgemeende felicitaties overbrengen!

Om tegemoet te komen aan de genoemde ongemakken werd ook door de KR en het DB kordaat doorgepakt. Een nieuwe laptop en een kleine webcam op een statief waren al een behoorlijke vooruitgang. Ook werd beslist een nieuwe camera aan te schaffen waardoor het sinds begin maart mogelijk is in de dienst te schakelen tussen een aantal vaste camerapunten.

Uit de reacties bleek tevens dat de **Kerkbrief** door de meerderheid van de respondenten nog altijd erg gewaardeerd wordt. Dit geldt zowel voor de aangeboden rubrieken als de lay-out. Wel werd verschillende keren aangehaald dat de spirituele kant wat meer aandacht mag krijgen: naast informatie wordt bezinning belangrijk gevonden. Niet alleen lezen onze gemeenteleden zelf de Kerkbrief, ze beschouwen deze ook als "het visitekaartje van onze kerk" dat je aan iemand mee kunt geven. Anderen hebben deze thuis op tafel of bij de tijdschriften liggen, hetgeen bezoek de gelegenheid geeft er in te kijken. Wellicht zijn dat ook de redenen dat maar een beperkt aantal respondenten aangeeft de Kerkbrief enkel digitaal te willen ontvangen.

Uit de enquête blijkt dat de Kronieken een antwoord bood aan de noden die er aan het begin van de Corona-periode waren. Inmiddels is de **Kerk-info** in een herkenbare lay-out de wekelijkse digitale nieuwsbrief geworden. Samen met de liturgie die vlak voor het weekend wordt verstuurd, vormt dit één geheel dat door velen erg op prijs wordt gesteld.

Of dit op lange termijn ook na de Corona-pandemie haalbaar is, hangt af van verschillende factoren. Een belangrijke vraag is daarbij of de KR wenst dat deze blijft verschijnen en, zo ja, of zij het een goede investering van de tijd en energie van ds. Boelens vindt.

Ook indien de KR daar positief op antwoordt is tenminste een tweede persoon nodig om de publicatie te kunnen blijven verzekeren als ds. Boelens (gepland of onverwacht) niet beschikbaar is. Verder adviseert de werkgroep om de lengte te beperken tot maximum 2 pagina's recto verso met vooral de nadruk op urgente en actuele berichten over activiteiten (als aanvulling op de Kerkbrief die slechts tweemaandelijks verschijnt).

Parallel aan het voorgaande heeft Alderik Oosthoek de **website** kritisch bekeken en een aantal verbeteringen aangebracht, waarvoor onze dank! Zo werd o.a. de opmaak geharmoniseerd, staat het deel "Erediensten" nu vooraan en is het deel "Kerkleven" dynamischer. Een pagina digitale collectes is reeds voorzien en een pagina reserveringen van kerkruimtes zal ook op korte termijn volgen.

Op 15 februari vond onze vierde bijeenkomst plaats, verschillende hierboven genoemde punten waren inmiddels wat meer uitgekristalliseerd en werden bekrachtigd. Vervolgens werd besproken hoe de missietekst zoals opgenomen in "Gemeente in Perspectief" het best onder de aandacht gebracht kan worden. Deze is kort maar krachtig: **"Als christenen en als kerk delen we geloof, hoop en liefde met zoveel mogelijk mensen."** Een logisch vervolg hierop was de gedachtewisseling over de werkwijze, de structuur en het mandaat van de werkgroep met als conclusie dat de relatie met de KR moet worden verduidelijkt.

Dit idee werd geconcretiseerd door een brief te schrijven aan de Kerkenraad met een voorstel voor het mandaat voor onze werkgroep. Hierin kwam ook de werkwijze en de vraag hoe de communicatie met de Kerkenraad het beste kan verlopen aan bod. Dit alles zou dan mogelijk ook kunnen dienen als leidraad voor de andere nog op te starten werkgroepen.

*Namens de Werkgroep Communicatie,
Janneloes Bouman en Lex Buddingh*

Voor vragen of opmerkingen, die we op prijs stellen, kunt u ons altijd bereiken via het e-mailadres: Communicatie@protestantsekerkbrussel.be of kunt u ook telefonisch contact opnemen met Janneloes (+31646309514).

'Muren Slechten'

De VPKB gaf een brochure uit onder deze naam. Het wil enkele aanzetten geven voor Bijbelse reflecties over racisme. Het bevat drie Bijbelstudies met gespreksvragen, liturgische suggesties en liederen. Hieruit komt deze Bijbelvertelling.

Verschillen overwinnen

Handelingen 10

In Caesarea woont een Romeinse centurio, 'een heiden', Cornelius genaamd. Hij vereert God en is een vroom man. In een visioen krijgt hij de opdracht om een paar van zijn mannen naar Joppe te sturen om daar Petrus te halen. De volgende dag is Petrus op het platte dak om te bidden. Hij krijgt honger en in een visioen ziet hij hoe een groot kleed gevuld met zowel reine als onreine dieren neerdaalt vanuit de hemel. Een stem zegt hem deze te slachten en op te eten. Dit gebeurde tot drie keer toe. Petrus protesteert en zegt dat hij nog nooit iets onreins had gegeten. Maar de stem zegt: "Wat God rein heeft verklaard, zul jij niet als verwerpelijk beschouwen".

Het visioen brengt Petrus in verwarring. Hij kan zich niet voorstellen dat God hem opdraagt onreine dieren te gaan eten. De Joden hadden zich namelijk te houden aan zeer strikte voedingsregels. Petrus vraagt zich verbijsterd af wat het visioen dan wel zou kunnen betekenen. Dan eindigt het visioen en is er bezoek voor Petrus. Dit bezoek vraagt of Petrus aan Cornelius in Caesarea het evangelie wil gaan uitleggen.

De afgezanten van Cornelius waren waarschijnlijk 'heidene' – een ouderwets woord voor mensen die een ander geloof aanhangen. Het was in die tijd zeer ongebruikelijk voor Joden om met 'heidene' om te gaan. Toch ontvangt Petrus de delegatie en geeft hun zelfs een nacht onderdak.

Waarschijnlijk stond Petrus niet te springen om het evangelie aan Cornelius uit te leggen. Ten eerste was die geen Jood maar een 'heiden', ten tweede was hij niet zomaar een 'heiden' maar ook nog een Romein. En bovendien niet zomaar een Romein maar een leidinggevende militair van het Romeinse leger. Cornelius vertegenwoordigt dus de bezetter. En juist deze man heeft geestelijke honger. Gevoelsmatig moest Petrus dus heel wat overwinnen om naar Cornelius te gaan.

Het moet het visioen geweest zijn dat Petrus van gedachten doet veranderen. Hij beseft dat het niet zozeer gaat om het wel of niet eten van onreine dieren, maar dat het gaat om mensen en om het overwinnen van de kloof tussen Joden en 'heidene'. Het visioen roept hem op om het verzoek van Cornelius serieus te nemen.

De volgende dag reizen Petrus en enkele broeders met deze mannen van Joppe naar Caesarea om Cornelius samen met zijn familie en vrienden te ontmoeten. Als hij het huis binnengaat zegt Petrus tegen Cornelius: "U weet dat het de Joden verboden is met niet-Joden om te gaan en dat ze niet bij hem aan huis mogen komen, maar God heeft mij duidelijk gemaakt dat ik geen enkel mens als verwerpelijk of onrein mag beschouwen".

Nadat Cornelius Petrus heeft uitgelegd waarom hij hem wil ontmoeten, roept Petrus uit: "Nu begrijp ik pas goed dat God geen onderscheid maakt tussen mensen, maar dat Hij zich het lot aantrekt van iedereen, uit welk volk dan ook, die ontzag voor Hem heeft en die rechtvaardig handelt".

Petrus vervolgt zijn preek maar wordt op een gegeven moment onderbroken door niemand minder dan de Heilige Geest. De Joodse gelovigen die met Petrus waren meegekomen, zagen vol verbazing dat ook 'heidene' het geschenk van de Heilige Geest ontvingen. Hiermee wordt Gods bedoeling helemaal openbaar: wat mensen ook aan muren rond zichzelf bouwen, de Heilige geest trekt zich daar niets van aan en overstijgt alle barrières tussen mensen.

Petrus besluit hierna om nog een paar dagen in het huis van Cornelius te blijven. Dat betekent wel dat hij eten moet wat niet 'kosjer' is, niet rein is. Als hij terugkeert, nu naar Jeruzalem, komt dat gedrag hem op een reprimande te staan van de gemeente aldaar. Hem wordt verweten dat hij 'onbesneden' had bezocht en samen met hen had gegeten' (Hand 11:2,3). Nadat Petrus zijn verhaal had gedaan, werden de plooiën glad gestreken. Dit betekende echter niet dat alle controversen voorgoed uit de wereld waren (zie Hand. 15). Uiteindelijk ontstaan er christelijke gemeenschappen die divers zijn samengesteld, maar eenheid vinden in het geloof. Gemeenschappen waarin niemand zijn of haar etnische en sociale achtergrond hoeft te verloochenen, maar waarin deze verschillen worden gewaardeerd en niet leiden tot onoverkomelijke barrières.

Nationale VPKB-kerkdienst online op Hemelvaartsdag 13 mei 2021, om 10 uur

Om de twee jaar organiseert de VPKB ProFest op Hemelvaartsdag: een feestelijke en spirituele bijeenkomst. De bijeenkomst van dit jaar is met een jaar uitgesteld vanwege de pandemie.

Maar we willen elkaar wel ontmoeten! Daarom zenden we een nationale online-eredienst uit, voorbereid door de 6 districten van de VPKB.

U vindt de dienst op de youtube pagina van de VPKB (www.protestant.link) en op onze facebook pagina's.

Eurovisie diensten op VRT 1, om 10 uur

Paasdienst 4 april

Pinksterdienst 23 mei

Met simultaanvertaling in het Nederlands.

Solidariteitsactie BEIROET

Op 4 augustus vorig jaar werd de Libanese hoofdstad Beiroet opgeschrikt door een allesverwoestende explosie. De **World Communion of Reformed Churches (WCRC)** riep haar lidkerken – waaronder de VPKB – op tot gebed en concrete hulpactie.

Samen met Protestantse Solidariteit organiseerde de VPKB in september 2020 een inzamelingsactie die zou lopen tot en met 31 december 2020.

De Synodale Raad deed daarbij de toezegging om het totaal van het gecollecteerde bedrag te verdubbelen. Nu is het de tijd om deze belofte in te lossen. Het bedrag dat Protestantse Solidariteit ontving is **€ 8.433,95** en wordt aangevuld tot een eindbedrag van **€ 17.000** en overgemaakt aan de WCRC. Die staat in direct contact met de lokale (protestantse) kerken en de bevolking, waardoor onze steun rechtstreeks bij de slachtoffers terecht komt.

Hartelijk dank aan iedereen die heeft deelgenomen!

Kinderen schrijven aan God

Lieve God,
Ik zit steeds maar te wachten op de lente.
Vergeet u hem niet?

Oscar.

Lieve God,
Ik dacht altijd dat oranje en paars zouden vloeken,
totdat ik uw zonsondergang zag.
Dat was prachtig.

Berend Jan

Verjaardagen van 75-plussers PKB

Onze hartelijke gelukwensen gaan uit naar:

April

- 1/4 Han Rooze
- 5/4 Nel Vanhaelen-Passchier
- 16/4 Jacqueline Bastiaens-Den Heyer
- 18/4 Janneke Wilbrenninck-Van Oldenborgh
- 19/4 Hanneke Verploeg-de Nooij
- 22/4 Philippe van Velzen
- 30/4 Dienneke Bennink-Van Kasteel

Mei

- 6/5 Niesje Kraaij-Vrolijk
- 17/5 Nino Groenenboom-Nooder
- 21/5 Hanny Homan-Dittmair
- 24/5 Fernand Vrydag
- 24/5 Dorus Boland
- 25/5 Lottie van Zonneveld-Kooreneef
- 27/5 Corrie de Bruijn
- 31/5 Jan Schiettekatte
- en 2/6 Rommy van Wechem

In de Bethlehemkerk

wensen we van harte geluk met hun verjaardag:

April

- 17/4 Leni Stevens-Langenbruch
- 26/4 Josette Snauwaert-Van der Elst
- 26/4 Eliane Anseeuw-Troch

Mei

- 15/5 Lydia Buyttaert
- 22/5 Myriam Ongenaed

Wat ik met u zou willen delen

Op Kruistocht naar de Oostzee

(Masterscriptie Bram Meertens)

Aan het einde van januari heb ik mijn masterscriptie mogen verdedigen. Het thema van mijn scriptie was de theologie achter de kruistochten, en dan in het bijzonder de Wendische Kruistocht, een militaire expeditie in het jaar 1147 gericht tegen de Slavische gebieden in het oosten van het huidige Duitsland.

De Slavische wortels van deze regio zijn nog te zien in veel plaatsnamen, zoals ook in de naam van Premnitz, de zustergemeente van de Bethlehemkerk.

Ik dacht dat het misschien interessant zou zijn om een stukje over mijn onderzoek te schrijven. De scriptie ging dan wel over lang vervlogen tijden, toch is de verhouding tussen religie en geweld voor veel mensen nog altijd actueel.

Een vraag die veel mensen zich stellen is, hoe het kan zijn dat ondanks Jezus' boodschap van vrede en vergeving uiteindelijk de christelijke religie ook de inspiratie is geweest tot militaire expedities in de naam van God.

Dit was in de beginjaren van het christendom zeker geen gegevenheid. De vroegste christenen hadden een negatieve opvatting van oorlog. Kerkvader Tertullianus die in de tweede eeuw na Christus leefde, schreef bijvoorbeeld dat het voor christenen niet gepast was in militaire dienst te gaan. Er bleven nog lang sporen zichtbaar van een dergelijke visie, maar de wereld veranderde en met de wereld veranderde ook het christendom.

Vanaf de vierde eeuw na Christus werd het christendom langzaam de officiële religie van het Romeinse rijk. Hiermee werd de macht van de staat ook gezien als de vertegenwoordiger van de wil van God. Hierdoor moest er ook nagedacht worden over geweld en oorlogvoering, want dat is nu eenmaal de realiteit voor een staat.

Kerkvader Augustinus tekende de belangrijkste ethische regels op voor oorlogvoering. Oorlog was voor hem toegestaan als er sprake was van een defensieve oorlog of om iets terug te krijgen dat verloren was. Ook stond hij toe op te treden tegen ketterse bewegingen. Deze door Augustinus geformuleerde regels zouden een grote uitwerking hebben in de Middeleeuwen en zelfs nog erna. Na de val van het West-Romeinse Rijk zou de West-Europese maatschappij diepe veranderingen doormaken.

Betreffende religieus geweld zijn er drie belangrijke factoren te noemen.

Ten eerste hadden de nieuwe Germaanse bevolkingsgroepen die de macht in handen kregen vanuit hun cultuur geen problemen met geweld. Voor hen was geweld iets goeds en een activiteit waarbij men bij uitstek kon tonen moedig te zijn. Deze manier van denken zou na de overgang tot het Christendom door de Franken, Saksen e.a. verder leven.

Een andere belangrijke factor is de opkomende feodaliteit in West-Europa. Dit gebied werd steeds meer een lappendeken van kleine vorstendommen waardoor er een klasse van ridders ontstond die een identiteit vormde rond hun militaire activiteiten. Binnen hun cultuur waren moed en strijden voor de goede zaak de hoogste waarden. Zij vormden langzaam maar zeker een steeds belangrijker groep in de samenleving en dit zou ook

gevolgen hebben op de christelijke opvatting over geweld. De derde belangrijke factor hangt samen met deze ontwikkeling van een klasse ridders die maar al te graag hun moed toonden. In de elfde eeuw had het katholieke christendom een aantal belangrijke ontwikkelingen doorgemaakt. Zo was de macht van de paus sterk gegroeid. De paus kon nu beschikken over een machtspositie om de dingen naar zijn hand te zetten. Dit gecombineerd met een opkomende Godsvredebeweging, een beweging die vrede probeerde te bewerkstelligen tussen alle vechtende christelijke ridders, zorgde voor een idee om deze ridders dan maar in te zetten voor het christendom onder de macht van de paus.

Toen aan het einde van de elfde eeuw het Byzantijnse Rijk te kampen kreeg met aanvallen van Turkse troepen afkomstig van de Centraal-Aziatische steppe, werden de christenen in West-Europa om hulp gevraagd. Hier wilde men niet per se de Byzantijnen graag helpen, maar het idee om naar Jeruzalem te gaan en deze heilige stad te veroveren kon wel op enthousiasme rekenen. Zo ontstond de veldtocht, die we nu de Eerste Kruistocht noemen.

Wat men zich wel moet realiseren, is dat het begrip kruistocht van veel latere datum is en dat de deelnemers zich er niet van bewust waren aan een kruistocht deel te nemen, want dit woord bestond nog niet. Dit is pas later in de Middeleeuwen een term geworden.

Wat zij voor hun gevoel deden was een pelgrimage naar Jeruzalem en daarbij de wapenen opnemen voor God. Ze droegen hierbij het teken van het kruis, maar dit kon ook gebeuren in veldslagen in Europa tussen twee christelijke partijen. In de islamitische geschiedschrijving uit die tijd

wordt dat wat wij kruistochten noemen, dan ook niet als iets bijzonders omschreven, maar wordt het geïnterpreteerd als een vervolg op de conflicten over en weer tussen de Byzantijnen en de Turken.

Een halve eeuw na de Eerste Kruistocht ontstond het idee om een vervolg te geven aan deze strijd. De aanleiding hiervoor was de val van de stad Edessa in het huidige Turkije. In deze context speelde de Wendische Kruistocht naar de Slavische volkeren in het oosten van het huidige Duitsland. De christelijke Duitsers en Denen voelden er weinig voor om helemaal naar het Midden-Oosten te gaan, als hun burens ook niet christelijk waren en nog het Slavische polytheïsme aanhingen. Zij stelden voor om een kruistocht naar deze contreien te organiseren. Voor de twee belangrijkste mannen in de toenmalige kerk, paus Eugenius III en Bernhard van Clairvaux, was dit prima.

Volgens Bernhard van Clairvaux, die de meest vooraanstaande theoloog van zijn tijd was, vond er in de wereld een strijd plaats tussen de machten van het goede en het kwade. Alle mensen die niet bij de kerk hoorden, behoorden tot de machtsfeer van de duivel. Zo was het strijden tegen niet-christenen een vorm van strijden tegen het kwaad.

De Wendische Kruistocht liep echter uit op een mislukking. Er werden twee steden zonder succes bezet en voor de vorm lieten de Slavische inwoners zich dopen om daarna verder te leven als polytheïsten. Uiteindelijk werd ook nog de stad Stettin in het huidige Polen bezet, maar de inwoners van deze stad waren christenen en konden daarom de kruisridders overtuigen het beleg van de stad te staken. Hier kan men de realiteit van deze tijd zien. De kruistocht was in naam van God georganiseerd, maar de eigen belangen van de deelnemers wogen vaak zwaarder door dan het belang van de religie. De Duitsers en Denen vonden hun Slavische burens maar barbaren of ze nu christelijk waren of niet. Een kruistocht organiseren leek een goede mogelijkheid om hun macht uit te breiden naar deze regio. Uiteindelijk zou dit de Denen een paar decennia na de Wendische Kruistocht lukken. Dit betekende het einde van het Slavische Oost-Duitsland en de taal zou er langzaam uitsterven, op het kleine gebied na, waar nu nog Sorbisch wordt gesproken. Belangrijk is nog te weten dat er ook in de Middeleeuwen wel degelijk weerstand was tegen geweld in Gods naam. Zeker na de mislukking van de Wendische kruistocht, waren er veel schrijvers die hun ongenoegen lieten blijken over de expeditie. Ze namen een voorbeeld aan de vreedzame missie zoals die door veel monniken werd bedreven in deze gebieden. Bisschop Adalbert van Pommeren drukte dit gevoel uit met de volgende woorden: "Als ze waren gekomen om het christelijke geloof te versterken, dan hadden ze dat met prediking moeten doen, niet met wapens."

Bram Meertens

Over Covid

Uittreksel uit het standpunt van de Conferentie van Europese Kerken (CEC)

Aan ons standpunt liggen theologische inzichten ten grondslag. Vanuit christelijk perspectief leven mensen in relatie met anderen. Leven betekent afhankelijk zijn van anderen. Dit vereist een fundamenteel vertrouwen zonder hetwelk menselijk leven niet kan bloeien. Als deel van de gemeenschap draagt ieder individu verantwoordelijkheid voor het welzijn van zijn naaste, alsmede voor het algemeen welzijn.

Vertrouwen

Christenen leven door te vertrouwen op Gods welwillendheid als een leven-gevende en leven-ondersteunende geest. Als wij er niet op vertrouwen dat anderen welwillend zijn, is samenleven niet mogelijk.

Gezien de complexiteit van de wereld, betekent vertrouwen in wetenschappelijke kennis, vertrouwen in hen die deze kennis creëren en interpreteren.

Vanuit christelijk oogpunt is vertrouwen in God niet mogelijk zonder vertrouwen in mensen.

Onderzoek alles, en behoud het goede, schreef de apostel Paulus (1.Tessalonicenzen. 5:21). Vertrouwen betekent niet blind en onkritisch vertrouwen, maar gaat hand in hand met kritisch onderzoek.

In uitzonderlijke situaties, zoals een pandemie, moeten de risico's worden afgewogen. Uitzonderlijke situaties werpen nieuwe vragen op voor theologie en ethiek die niet altijd beantwoord kunnen worden met gangbare denkpatronen.

Volgens de bevindingen van een meerderheid van de wetenschappers zijn de huidige in Europa goedgekeurde vaccins veilig, d.w.z. dat er nauwelijks ernstige bijwerkingen zijn en dat mogelijke langetermijneffecten zullen worden gecontroleerd.

Wij willen het belang van vaccinatie tegen Covid-19 niet overdrijven en als een wondermiddel aanprijzen, maar beschouwen het als een essentiële en efficiënte manier om de impact van de pandemie te beperken, gezien de huidige stand van onze kennis.

Straatsburg, maart 2021

Opgesteld door CEC's Themagroep 'Wetenschap, Nieuwe Technologieën en Christelijke Ethiek' (vertaling Rob van Drimmelen)

Volledige tekst: zie website PKB op de homepage.

Paſen

Voor menſen die naamloos,
kwetſbaar en weerloos
door het leven gaan,
ontwaakt hier nieuw leven,
wordt kracht gegeven:
wij krijgen een naam.

Voor menſen die roepend,
taſtend en zoekend
door het leven gaan,
verſchijnt hier een teken,
brood om te breken:
wij kunnen beſtaan.

Voor menſen die vragend,
wachtend en wakend
door het leven gaan,
weerklinken hier woorden,
God wil ons horen:
wij worden verſtaan.

Voor menſen die hopen,
wankel gelovend
door het leven gaan,
herſtelt God uit duiſter
Adam in luitſter:
wij dragen zijn naam.

Lied 647

Hemelvaart

De Heer is opgetogen.
Hij ſteeg boven ons uit.
Wij ſtaan met onze ogen
voor een beſlagen ruit.
Daarop heeft Hij geſchreven:
Ik laat je niet alleen.
Een glimlach van zijn vrede
valt door die woorden heen.

De Heer is in de wolken,
onttrokken aan ons oog.
Maar Hij heeft alle volken
zijn koninkrijk beloofd.
Al blijft Hij nu verborgen
in teken en in taal,
ſtrak, op de nieuwe morgen,
zien wij Hem allemaal.

Lied 666

Pinkſteren

De wind, wij zien hem niet,
zijn ſtem klinkt in ons oor,
een brieſje of een ſtorm
die alle ruſt verſtoort.

De Geeſt, wij zien haar niet,
toch horen we haar ſtem
die goede woorden ſpreekt
als ik verdrietig ben.

De wind, wij zien hem niet,
maar toch trekt hij zijn ſpoor:
de golven in de zee,
het lange gras buigt door.

De Geeſt, wij zien haar niet,
maar zij waait alles ſchoon.
Ik ben weer opgelucht,
als na een enge droom.

Vanuit de overkant,
een land dat niemand ziet,
ontvangen wij een kracht,
de Geeſt die uitzicht biedt.

Lied 676

Contact

Protestantse Kerk Brussel

Lidkerk van de Verenigde
Protestantse Kerk in België

Kerkenraad

Ds. Douwe Boelens – voorzitter	02 309 46 82
Dhr. E. Kitoko - diaken	0485 024 912
Mw. P. Vitulano - diaken	0478 607 879
Dhr. J. Voortman – diaken	02 358 57 29
Dhr. T. Orie – ouderling	02 466 54 90
Mw. A. Bultena – ouderling	02 734 52 13
Scriba: anitabultena@gmail.com	

Dagelijks Bestuur

dhr. B. Kuypers – voorzitter	056 20 54 39
dhr. M. de Geus – penningmeester	02 660 53 33
dhr. L. Buddingh – lid	02 772 70 23
Vrijwillige bijdragen: mw. I. Vercruysse	02 251 59 30
Commissaris gebouwen: dhr. T. Orie	02 466 54 90
Archivaris: dhr. W. De Hertogh	02 267 66 76
Website: ds. D. Boelens	

Kinder- en jeugdwerk

Babyoppas: elke zondag tijdens de dienst	
Kinderkerk (tot 12 jaar):	
Janneloes Bouman	0031 646 309 514
Julianna Boelens	0479 652 395
Jeugdkerk (vanaf 12 jaar):	
Jart Voortman	02 358 57 29
Catechese: ds. Douwe Boelens	02 309 46 82

Wijkcontacten en Pastorale Raad

Centrum West:

mw. Antoinette Panhuis (02 230 52 22)

Noord:

mw. Annemarie Haverkorn van Rijsewijk (02 460 42 86)
mw. Nel Vrydag (02 452 91 79)

Noordoost:

mw. Jacqueline Bastiaens (02 767 67 35)
mw. Marie-Françoise Couturier (02 731 75 54)
mw. Nel Scholten (02 767 71 25)

Zuid:

dhr. Jart Voortman (02 358 57 29)

Oost:

NN

Zuidoost:

mw. Ellen van der Kraan (02 653 10 13)
mw. Joke Bronkhorst (02 687 91 92)

*Als u een pastoraal bezoek wilt vragen
voor uzelf of voor een ander,
kunt u rechtstreeks contact opnemen met de predikant.*

Kerkgebouw

Nieuwe Graanmarkt 8, 1000 Brussel

Website: www.protestantsekerkbrussel.be

Kerkelijk bureau en koster: Mark van Wechem

Telefoon: 02 512 03 67

E-mailadres: info@protestantsekerkbrussel.be

Predikant regio Brussel, ds. D. Boelens

Hoogveld 24, 1702 Groot-Bijgaarden

(verantwoordelijk uitgever)

Telefoon: 02 309 46 82, gsm: 0474 473 243

E-mailadres: dsdouweboelens@gmail.com.

**Predikant regio Wezembeek-Oppem, Tervuren
en Overijse:** vacant

De koster en de predikant hebben op dinsdag
hun vrije dag.

**Rekeningnummers altijd op naam van
Protestantse Kerk en BIC: KREDBEBB**

Vrijwillige bijdragen:

IBAN: BE22 4331 1627 6147

Diaconie:

IBAN: BE42 7350 3273 4454

Kerkbrief: (€ 20 per jaar, buitenland € 30)

IBAN: BE41 4331 1482 7110

Kerkkriebels:

IBAN: BE49 7350 0729 3071

Exploitatie (voor alle andere betalingen):

IBAN BE89 7350 0834 2085

Bethlehemkerk Anderlecht

Lidkerk van de Verenigde
Protestantse Kerk in België

Bethlehemkerk, Walcourtstraat 103,
1070 Anderlecht

Voorganger: Dhr. Bram Meertens

Secretariaat:

p/a Jonkman Johanna

Doylijkstraat 36

1701 Itterbeek

E-mail: secretariaat.bethlehemkerk@gmail.com

Giften en bijdragen: t.n.v. Protestantse Kerk
Anderlecht

IBAN BE75 4250 1016 1151 BIC: KREDBEBB